Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

20. juuni 2013 *

Liikmesriigi kohustuste rikkumine — Direktiiv 2005/56/EÜ — Piiratud vastutusega äriühingute piiriülene ühinemine — Artikli 16 lõike 2 punktid a ja b — Piiriülese ühinemise tulemuseks olev äriühing — Äriühingu asukohaliikmesriigis või muudes liikmesriikides töötavad töötajad — Osavõtuõigused — Samasuguste õiguste puudumine

Kohtuasjas C-635/11,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 9. detsembril 2011 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: J. Enegren ja M. van Beek, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Madalmaade Kuningriik, esindajad: C. Schillemans ja C. Wissels,

kostja,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president E. Jarašiūnas, kohtunikud A. Ó Caoimh, ja C. G. Fernlund (ettekandja),

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Komisjon palub hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Madalmaade Kuningriik ei ole vastu võtnud kõiki vajalikke õigus- ja haldusnorme, et tagada, et piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu puhul, mille registrijärgne asukoht on Madalmaades, oleks selle äriühingu

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

koosseisulistel töötajatel, kes asuvad mõnes teises liikmesriigis, samasugused osavõtuõigused, nagu on nendel töötajatel, kes töötavad Madalmaades, siis on Madalmaade Kuningriik rikkunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/56/EÜ piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise kohta (ELT L 310, lk 1; edaspidi „ühinemisdirektiiv") artikli 16 lõike 2 punktist b tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

2 Ühinemisdirektiivi põhjendus 13 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui töötajatel on käesolevas direktiivis sätestatud tingimustel osavõtuõigus ühes ühinevas äriühingus ja kui liikmesriigis, kus on piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu registrijärgne asukoht, ei ole siseriikliku õigusega kehtestatud samasugust töötajate osavõtu taset nagu rakendati asjaomastes ühinevates äriühingutes (sealhulgas äriühingu nõukogu otsuseid tegevates komiteedes) või kui siseriikliku õigusega ei nähta piiriülese ühinemise tulemuseks olevas äriühingus töötajatele ette samasugust õigust, tuleb töötajate osavõttu piiriülese ühinemise tulemuseks olevas äriühingus reguleerida. Aluseks võetakse põhimõtted ja kord, mis on sätestatud nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta määruses (EÜ) nr 2157/2001 Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta [EÜT L 294, lk 1; ELT eriväljaanne 06/04, lk 251] ja nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta direktiivis 2001/86/EÜ, millega täiendatakse Euroopa äriühingu põhikirja töötajate kaasamise suhtes (EÜT L 294, lk 22; ELT eriväljaanne 06/04, lk 272; edaspidi „Euroopa äriühingu direktiiv"), kuid seda võidakse muuta, kui seda peetakse vajalikuks, sest ühinemise tulemuseks olev äriühing tegutseb selle liikmesriigi seaduste järgi, kus on äriühingu registrijärgne asukoht. Liikmesriigid võivad kooskõlas [Euroopa äriühingu direktiivi] artikli 3 lõike 2 punktiga b ühinemises ebavajalike viivituste vältimiseks tagada viivitamatu läbirääkimiste alustamise käesoleva direktiivi artikli 16 alusel."

3 Ühinemisdirektiivi artikkel 16 „Töötajate osavõtt" sätestab:

„1. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, kohaldatakse piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu suhtes selle registrijärgses asukoha liikmesriigis kehtivaid töötajate osavõttu käsitlevaid eeskirju, kui need on olemas.

2. Piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu registrijärgse asukoha liikmesriigis kehtivaid eeskirju töötajate osavõtu kohta, kui need on olemas, ei kohaldata, kui vähemalt ühe ühineva äriühingu keskmine töötajate arv kuue kuu jooksul enne piiriülese ühinemise ühinemiskava artikli 6 kohast avaldamist on suurem kui 500 ja selles äriühingus on kasutusel ja toimib töötajate osavõtu süsteem vastavalt [Euroopa äriühingu direktiivi] artikli 2 punktile k või kui piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu suhtes kohaldatav siseriiklik õigus ei näe ette

a) vähemalt samal tasemel töötajate osavõttu nagu kasutatakse asjaomastes ühinevates äriühingutes ning mida mõõdetakse töötajate esindajate osakaalu alusel äriühingu, mille suhtes kohaldatakse töötajate osavõttu, haldus- või järelevalveorganite või nende komiteede või kasumiüksusi hõlmava juhtrühma liikmete hulgas, või

b) piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu koosseisulistele töötajatele, kes asuvad mõnes teises liikmesriigis, samasuguseid osavõtuõigusi nagu on nendel töötajatel, kes töötavad liikmesriigis, kus on piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu registrijärgne asukoht.

3. Lõikes 2 nimetatud juhtudel reguleerivad liikmesriigid töötajate osavõttu piiriülese ühinemise tulemuseks olevas äriühingus ja töötajate kaasamist selliste õiguste kindlaksmääramisse *mutatis mutandis* ja lõigetes 4 kuni 7 sätestatut arvestades kooskõlas põhimõtete ja menetlustega, mis on sätestatud määruse [nr 2157/2001] artikli 12 lõigetes 2, 3 ja 4 ning [Euroopa äriühingu direktiivi] järgmistes sätetes:

[...]

h) lisa 3. osa punkt b.

[...]

5. Osavõtuõiguste laiendamine piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu teistes liikmesriikides töötavatele töötajatele, millele on osutatud lõike 2 punktis b, ei too osavõtuõigust sel viisil laiendada otsustanud liikmesriikidele kaasa kohustust võtta neid töötajaid arvesse töötajate osavõtukünniste arvutamisel, millest lähtutakse osavõtuõiguste määratlemisel siseriiklikus õiguses.

[…]".

4 Tulenevalt ühinemisdirektiivi artiklist 19 möödus kõnealuse direktiivi ülevõtmise tähtaeg 15. detsembril 2007.

Madalmaade õigus

5 Madalmaade tsiviilseadustiku artikkel 333k, millega muudeti tsiviilseadustiku teist raamatut ja millega ühinemisdirektiivi artikkel 16 võeti üle siseriiklikku õigusesse, sätestab:

„1. Käesolevas artiklis käsitletakse osavõtuga seotud sätetena neid osavõttu puudutavaid sätteid, millele on osutatud seaduse töötajate rolli kohta Euroopa äriühingus artikli 1:1 lõikes 1.

2. Kui:

a) vähemalt ühes ühinevas äriühingus töötab kuue kuu jooksul enne artiklis 314 nimetatud ühinemiskava esitamist keskmiselt rohkem kui 500 töötajat ja sellele äriühingule on kohaldatavad osavõttu puudutavad sätted, või

b) osavõttu puudutavad sätted on kohaldatavad ühele ühinevatest äriühingutest ja ülevõttev äriühing ei järgi artiklite 157, 158–164 või artiklite 158–161 ja 164 või artiklite 267, 268–274 või artiklite 268–271 ja 274 sätteid,

kohaldatakse analoogia alusel määruse [nr 2157/2001] artikli 12 lõikeid 2–4 ja seaduse töötajate rolli kohta Euroopa juriidilistes isikutes artikleid 1:4–1:12, artikli 1:14 lõikeid 1, 2 ja lõike 3 punkti a ning lõiget 4, artikleid 1:16, 1:17 ja artikli 1:18 lõike 1 punkte a, h, i ja j, lõikeid 3 ja 6, artiklit 1:20, artikli 1:21 lõike 2 punkti a, kusjuures selles punktis sätestatud protsendimäär 25% asendatakse määraga 33⅓, lõikeid 4 ja 5, artikli 1:26 lõiget 3 ja artikli 1:31 lõiget 2 ning tsiviilseadustiku seitsmenda raamatu artikli 670 lõikeid 4 ja 11 ning artikli 670a lõike 1 punkti a."

6 Madalmaade õiguse kohaselt kohaldatakse seadusjärgset osavõtuõigust äriühingu struktuuril põhinevale korrale allutatud äriühingutele, st aktsiaseltsidele ja osaühingutele, mis vastavad järgmistele kriteeriumidele (vt tsiviilseadustiku artikli 2:153/263 lõige 2):

a) bilansi ja selle lisade kohaselt on äriühingu märgitud kapitali ja reservide kogumaht vähemalt 16 miljonit eurot;

b) seadusest tulenevalt on äriühing või selle tütarettevõtja asutanud töönõukogu, ja

c) äriühingus ja selle tütarettevõtjates töötab keskmiselt kokku vähemalt 100 töötajat.

7 Struktuuril põhinev kord näeb ette põhipädevustega nõukogu sisseseadmise. Tsiviilseadustiku artikli 2:158 lõige 5 ja artikli 2:268 lõige 5 annavad struktuuril põhinevale korrale allutatud aktsiaseltsi ja osaühingu töönõukogule õiguse anda soovitusi nõukogu kõigi liikmete nimetamise kohta. Nõukogu liikmed nimetab ametisse üldkoosolek. Teatavatele äriühingutele ei kohaldata teatavatel tingimustel struktuuril põhinevat korda. Nii on see näiteks rahvusvaheliste valdusühingute puhul. Samuti võib struktuuril põhinevat korda kohaldada vabatahtlikkuse alusel.

Kohtueelne menetlus

8 Kuna komisjonil oli kahtlusi, kas Madalmaade õigus on kooskõlas ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punktiga b, saatis komisjon 3. novembril 2009 Madalmaade Kuningriigile märgukirja. Madalmaade Kuningriik vastas sellele 18. märtsi 2010. aasta kirjaga, väites et artikli 16 lõike 2 punktid a ja b sisaldavad alternatiivi ja sellest tulenevalt võisid liikmesriigid valida kahe selles ette nähtud võimaluse vahel, kui seoses töötajate osavõtuõigusega otsustatakse rakendada siseriikliku õigust. Kuna komisjon pidas saadud vastust ebapiisavaks, saatis ta 25. novembril 2010 Madalmaade Kuningriigile põhjendatud arvamuse, millele liikmesriik vastas 27. jaanuari 2011. aasta kirjaga.

Hagi

Poolte argumendid

9 Komisjon on seisukohal, et ühinemisdirektiivi artikli 16 lõige 1 sisaldab piiriüleste ühinemistega seonduvalt töötajate osavõtu üldregulatsiooni, vastavalt millele kohaldatakse selles liikmesriigis kehtivat regulatsiooni, kus on äriühingu registrijärgne asukoht.

10 Komisjoni arvates võib selle üldregulatsiooni ühinemisdirektiivi artikli 16 lõikes 2 loetletud erandid kokku võtta järgmiselt:

— vähemalt ühes ühinevas äriühingus töötab rohkem kui 500 töötajat ja selles äriühingus on kasutusel ja toimib töötajate osavõtu süsteem (artikli 16, lõike 2 sissejuhatava lause esimene osa); või

— piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu suhtes kohaldatav siseriiklik õigus kehtestab madalama töötajate osavõtu taseme, kui see, mida juba kohaldati ühinemises osalevates äriühingutes (artikli 16 lõike 2 punkt a); või

— ühinemise tulemuseks oleva äriühingu suhtes kohaldatav siseriiklik õigus ei näe ette, et äriühingu koosseisulistele töötajatele, kes asuvad mõnes teises liikmesriigis, samasuguseid osavõtuõigusi, nagu on nendel töötajatel, kes töötavad liikmesriigis, kus on piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu registrijärgne asukoht (artikli 16 lõike 2 punkt b).

11 Komisjon märgib, et ühinemisdirektiiv ei anna liikmesriikidele töötajate osavõttu käsitleva siseriikliku õiguse rakendamiseks vabadust valida ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punktides a ja b ette nähtud olukordade vahel. Seega heidab komisjon Madalmaade Kuningriigile ette, et viimane võttis arvesse vaid artikli 16 lõike 2 punktis a sätestatut ega ole vastavalt artikli 16 lõike 2 punktile b laiendanud Madalmaades töötavate töötajate suhtes kehtivaid osavõtuõigusi teistes liikmesriikides töötavatele töötajatele, keda ühinemine puudutab.

12 Komisjon on seisukohal, et Madalmaade regulatsioon on vastuolus ühinemisdirektiivi artikli 16 lõikes 3 selgelt viidatud eesmärgiga anda kõikidele ühinemise tulemuseks oleva äriühingu töötajatele samasugused osavõtuõigused, olenemata sellest, millises liikmesriigis nad töötavad, ning seda ei toeta ka kõnealuse direktiivi artikli 16 sõnastus.

13 Komisjon väidab, et tema seisukohta kinnitab ka ühinemisdirektiivi põhjendus 13, mis viitab juhtudele, mil töötajate osavõtuõigust käsitlevat siseriiklikku õigust ei kohaldata ühinemise tulemuseks olevale äriühingule ja mil tuleb seega kohaldada muid norme, st artikli 16 lõikes 3 osutatud normid (edaspidi „Euroopa äriühingut puudutavad normid"). Need normid võtavad arvesse nõukogu määrust nr 2157/2001 ja Euroopa äriühingu direktiivi.

14 Komisjon on seisukohal, et ühinemisdirektiivi artikli 16 lõige 5 ei näe liikmesriikidele ette võimalust mitte laiendada osavõtuõigusi reguleerivat siseriiklikku õigust töötajatele, keda ühinemine puudutab ja kes töötavad teistes liikmesriikides.

15 Komisjon rõhutab, et ideaalis tuleks kohaldada selle liikmesriigi õigust, kus vastasutatud äriühing asub, kuid ainult juhul, kui siseriiklik õigus näeb ette vähemalt samal tasemel osavõtuõigused kui need, mis kohaldusid asjassepuutuvatele äriühingutele enne ühinemist, ja kui see näeb ette samasuguse osavõtu süsteemi välisriigis asuva äriühingu töötajatele.

16 Komisjon on seisukohal, et Euroopa äriühingu direktiivis kehtestatud „enne ja pärast" põhimõttest tuleneb, et töötajate osavõttu reguleeriv siseriiklik õigus peab alati tagama kõikidele töötajatele, keda ühinemine puudutab, vähemalt kõige kõrgemal tasemel osavõtuõigused, mis oli neil töötajatel enne ühinemist. Kuna Madalmaade Kuningriik ei paku sellist tagatist, on ta seega rikkunud oma kohustusi.

17 Komisjon möönab, et ühinemisdirektiiv võib sarnaselt sellele, mida väidab Madalmaade Kuningriik, ja Euroopa äriühingu direktiivile kaasa tuua osavõtuõiguste osalise piiramise ja seega nende kaotuse, kuid seda ainult juhul, kui Euroopa äriühingu direktiivi artiklis 3 nimetatud spetsiaalne läbirääkimisorgan otsustab jätta viidatud normid kohaldamata.

18 Komisjon vaidleb vastu argumendile, et selline ühinemisdirektiivi tõlgendus muudab piiriülesed ühinemised väikestele äriühingutele kulukamaks. Komisjon väidab, et kõnealune direktiiv on oluliselt lihtsustanud piiriüleseid ühinemisi ja vähendanud sellega seotud suuri kulusid. Komisjon märgib, et kõnealune direktiiv ei näe väikestele ettevõtjatele mingil moel ette leebemat töötajate osavõtu süsteemi.

19 Madalmaade Kuningriik vaidleb vastu sellele, et ta on oma kohustusi rikkunud, kuna ei näinud oma siseriiklikus õiguses ette ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punkti b sätteid.

20 Madalmaade Kuningriik on seisukohal, et nimetatud sätteid ei pea siseriiklikus õiguses kehtestama. Kuna Madalmaade Kuningriik on Euroopa äriühingut puudutavate normide kohaldamise ette näinud ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 sissejuhatavas lauses nimetatud juhul, kui ühes ühinevas äriühingus töötab rohkem kui 500 töötajat, ning artikli 16 lõike 2 punktis a nimetatud juhul, siis on Madalmaade Kuningriik nimetatud direktiivi artikli 16 lõike 2 nõuetekohaselt üle võtnud.

21 Madalmaade Kuningriik väidab, et ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punktid a ja b näevad ette kaks võimalust, mille vahel liikmesriigid võivad valida, et tagada kuni 500 töötajaga äriühingutele osavõttu käsitleva siseriikliku õiguse kohaldamise Euroopa äriühingut puudutavate normide asemel.

22 Selline tõlgendus tugineb ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 sõnastusele.

23 Selle sätte kohaselt ei kohalduks siseriiklik õigus väikestele, st kuni 500 töötajaga äriühingutele, kui siseriiklik õigus ei näe ette ühinemisdirektiivi kõnealuse sätte punktis a „või" b mainitud hüpoteesi. Madalmaade Kuningriik rõhutab, et nii kõnealuses sättes kui ka ühinemisdirektiivi põhjenduses 13 on

kasutatud sõna „või” ja mitte „ja”. Kuid Madalmaade õiguses on igal juhul tagatud ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punktis a nimetatud olukord, kui struktuuril põhinevale korrale allutatud Madalmaade äriühing osaleb ühinemises ja kui ühinemise tulemuseks oleva äriühingu asukoht on Madalmaades.

24 Vastupidi komisjoni kinnitatule on Madalmaade Kuningriik seisukohal, et ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punkt b ei näe ette liikmesriikide kohustust tagada, et osavõtuõigused on tagatud ka teistes liikmesriikides töötavatele töötajatele. Sellist tõlgendust toetab ka artikli 16 lõike 5 sõnastus, mis viitab liikmesriikide valikuvõimalusele.

25 Sellist tõlgendust toetavad samuti ühinemisdirektiivi eesmärk ja mõju. Seevastu komisjoni tõlgendus läheb vastuollu „enne ja pärast” põhimõttega ning artikli 16 lõikes 2 sisalduva väikeste ja suurte äriühingute eristamise põhjusega.

26 Seoses Euroopa äriühingu direktiivis sisalduva „enne ja pärast” põhimõttega ning viidates ühinemisdirektiivi põhjendusele 13, väidab Madalmaade Kuningriik, et nimetatud põhimõte on ka selle direktiivi aluspõhimõte ja eesmärk. Siiski ei eelda see põhimõte osavõtuõiguste laiendamist vaid üksnes nende säilitamist.

27 Seoses vahetegemisega suurte ja väikeste äriühingute vahel on Madalmaade Kuningriik seisukohal, et ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 sissejuhatava lause kohaselt kohaldatakse suurtele, üle 500 töötajaga äriühingutele Euroopa äriühingut puudutavaid norme, samas kui ainult väikestele, kuni 500 töötajaga äriühingutele kohaldatakse siseriiklikku õigust vastavalt direktiivi artikli 16 lõike 2 punktidele a ja b.

28 Sellise vahetegemise põhjus seisneb selles, et nii ühinemisdirektiiv kui ka liidu õigusaktid üldiselt näevad väikestele äriühingutele ette leebema korra kui suurtele äriühingutele. Sellest tulenevalt leiab Madalmaade Kuningriik, et selle direktiivi artikli 16 lõikes 2 osutatud siseriikliku õiguse kohaldamine peab tähendama ka leebema korra kohaldamist kui Euroopa äriühingut tõlgendus toob kaasa aga just vastupidise tulemuse, kuivõrd siseriiklikule õigusele allutatud osavõtu süsteemile kohaldatakse rangemaid nõudeid kui need, mida kohaldatakse Euroopa äriühingut puudutavate normide alusel.

29 Sellega seoses toonitab Madalmaade Kuningriik, et tulenevalt Euroopa äriühingu direktiivi artiklist 7 koosmõjus artikli 3 lõikega 6 ning ühinemisdirektiivi artikli 16 lõikega 3 võib Euroopa äriühingut puudutavate normide kohaldamine tegelikult kaasa tuua osavõtuõiguste piiramise ja seega nende õiguste kaotuse. Sellest tulenevalt ei saa komisjon väita, et siseriikliku õiguse kohaldamine ei saa kaasa tuua osavõtuõiguste vähenemist, mis viitab sellele, et tegelikult ei ole väikestele äriühingutele ette nähtud leebemat korda.

30 Järelikult, kuna ühinemisdirektiivi artikli 16 lõikes 2 silmas peetud väikeste ja suurte äriühingute eristamine lubab, et siseriikliku õiguse kohaldamine võib viia ka töötajate osavõtuõiguse vähenemiseni, siis ei ole kohustust laiendada osavõtuõigusi kõikidele töötajatele, mis toetab ka tõlgendust, mille kohaselt sisaldavad artikli 16 lõike 2 punktid a ja b valikuvõimalust.

Euroopa Kohtu hinnang

31 Madalmaade Kuningriik ei vaidle vastu, et ta nägi siseriiklikus õiguses ette kaks ühinemisdirektiivi artikli 16 lõikes 2 nimetatud kolmest erandist ning ei sätestanud selle lõike punktist b tulenevat kolmandat erandit. Seega ei ole vaidlust selles, et Madalmaade õigus ei näe ette, et ühinemise tulemuseks oleva äriühingu teises liikmesriigis töötavatel kooseisulistel töötajatel on samasugused osavõtuõigused kui nendel, kes töötavad Madalmaades. Liikmesriik on siiski seisukohal, et sellise regulatsiooni puudumine ei takista töötajate osavõtuõigusi käsitleva siseriikliku õiguse kohaldamist.

32 Madalmaade Kuningriik on nimelt seisukohal, et sõna „või” kasutamine tähendab, et juhul kui osavõtuõigusi käsitlev siseriiklik õigus näeb ette ühe kahest võimalikust alternatiivist, nagu on sätestatud Madalmaade õiguses, siis on siseriiklik õigus kohaldatav. Teisisõnu, liikmesriik on seisukohal, et siseriikliku õiguse kohaldamiseks piisab, kui siseriiklik õigus näeb ette ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punktis a „või” punktis b sätestatud juhtumi.

33 Analüüsides sõna „või” kasutust ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 kontekstis, leiab komisjon vastupidi, et seda tuleb tõlgendada selliselt, et juhul kui siseriiklik õigus ei näe ette ühte kahest kõnealusest olukorrast, tuleb siseriiklik õigus kõrvale jätta.

34 Tuleb märkida, et komisjoni tõlgendust kinnitab ka ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 3 sõnastus. Nimetatud norm sätestab, et „lõikes 2 nimetatud juhtudel” tuleb kohaldada selles täpsustatud erinorme, st Euroopa äriühingut puudutavaid norme. Kuna artikli 16 lõige 3 puudutab kõiki lõikes 2 nimetatud juhtusid, siis tuleneb sellest, et grammatilise tõlgenduse kohaselt kohaldatakse seda kõikidele neile juhtudele ning sellest tulenevalt tuleb kõikidel nimetatud juhtudel kohaldada Euroopa äriühingut puudutavaid norme siseriikliku õiguse asemel.

35 Ühinemisdirektiivi eesmärk, mis nähtub nii selle ettevalmistavatest materjalidest kui põhjendustest, kinnitab sellist tõlgendust.

36 Seoses ettevalmistavate materjalidega tuleb mainida tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni 16. märtsi 2005. aasta arvamust. Nimelt kinnitas kõnealune komisjon oma arvamuses esiteks, et ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. novembri 2003. aasta direktiiv piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise kohta (KOM(2003) 703 (lõplik)) ei käsitle piisaval määral olukorda, kus siseriiklik õigus, mida kohaldatakse ühinemise tulemuseks oleva äriühingu suhtes, näeb ette teistsuguse töötajate osavõtuõiguste määra või taseme kui see, mis on kohaldatav vähemalt ühe ühineva äriühingu töötajatele.

37 Teisalt toonitas tööhõive- ja sotsiaalkomisjon, et tähelepanu tuleb pöörata ka ühes liikmesriigis ühineva äriühingu nende töötajate osavõtuõiguste kaitsmisele, kellest saavad ühinemise tulemusena teises liikmesriigis registreeritud äriühingu töötajad, kui selle teise liikmesriigi õigus ei sätesta väljaspool selle liikmesriigi jurisdiktsiooni töötavate töötajate osavõtuõigusi. Seega, nimetatud komisjoni pakutud muudatused pidid hõlmama neid kahte probleemi kumulatiivselt, mitte alternatiivselt. Need pakutud muudatused lisati aga identsel kujul ühinemisdirektiivi lõppteksti artikli 16 lõike 2 punktidesse a ja b.

38 Ka ühinemisdirektiivi preambuli põhjendus 13 käsitleb neid kahte küsimust, mainides siseriiklikku õigust, mis ei näe ette samasugust osavõtu taset või samasuguseid õigusi kõikidele töötajatele, keda ühinemine puudutab.

39 Ühinemisdirektiivi artikli 16 lõikest 3, tõlgendades seda koostoimes põhjendusega 13, tuleneb, et sellises olukorras kohalduvad erinormid peavad lähtuma määruse nr 2157/2001 ja Euroopa äriühingu direktiivi põhimõtetest ja korrast.

40 Selles osas on komisjon viidanud õigesti Euroopa äriühingu direktiivi põhjendusele 18, mille kohaselt on selle direktiivi oluline põhimõte ja deklareeritud eesmärk tagada töötajatele nende omandatud õigused olla kaasatud äriühingu otsuste tegemisse. Nimetatud põhjenduses on märgitud veel, et „[…] enne SE loomist kehtinud töötajate õigused peaksid moodustama aluse töötajate kaasamiseks SE-s („enne ja pärast” põhimõte)”.

41 Euroopa äriühingu direktiivist selgub veel, et omandatud õiguste tagamine liidu seadusandja poolt ei tähenda üksnes ühinevate äriühingute töötajate õiguste säilitamist, vaid ka nende õiguste laiendamist kõikidele asjassepuutuvatele töötajatele.

42 Euroopa äriühingu direktiivi lisa 3. osa punkt b kinnitab samuti eeltoodud järeldust. Nimetatud säte käsitleb Euroopa äriühingu juhatuse või järelevalveorgani liikmete nimetamist. See näeb ette, et selle Euroopa äriühingu, tema tütarettevõtjate ja üksuste töötajatel ja/või nende esindusorganil on õigus valida, ametisse nimetada, soovitada või tagasi lükata selline arv liikmeid SE haldus- või järelevalveorganisse, mis vastab asjaomaste osalevate äriühingute suurimale suhtarvule enne registreerimist. Kõnealune säte näeb selles osas seega ette, et asjaomastes äriühingutes eksisteerivatest kordadest valitakse kõige rohkem töötajaid kaitsev kord.

43 Võttes arvesse liidu seadusandja tahet kaitsta töötajate osavõtuõigusi nii juhtudel, mida reguleerivad Euroopa äriühingut puudutavad normid, kui ka juhtudel, mida reguleerib siseriiklik õigus, tuleb asuda seisukohale, et ka viimastel juhtudel ei piisa üksnes ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punktis a sätestatud ühinevate äriühingute töötajate osavõtuõiguste säilitamisest, vaid vastavalt artikli 16 lõike 2 punktile b peavad õigused, mis on ühinemise tulemuseks oleva äriühingu registrijärgse asukoha liikmesriigis töötavatel töötajatel, laienema ka ühinemisega seotud ja teistes liikmesriikides töötavatele töötajatele.

44 Ühinemisdirektiivi artikli 16 lõigete 2 ja 3 sõnastusest ning nende eesmärgist tuleneb seega, et juhul kui ühinemise tulemuseks olevale äriühingule kohalduv siseriiklik õigus ei sätesta kõnealuse artikli lõike 2 punktides a ja b nimetatud juhtusid kumulatiivselt, siis ühinemise tulemuseks oleva äriühingu registrijärgse asukoha liikmesriigis kehtivaid töötajate osavõtuõigusi reguleerivaid norme ei kohaldata.

45 Ka Madalmaade Kuningriigi argumendid, mis põhinevad ühinemisdirektiivi artikli 16 lõikest 5 tuleneval väidetud suurte ja väikeste ettevõtjate erineva kohtlemise nõudel, ei sea kahtluse alla eeltoodud tõlgendust.

46 Ühinemisdirektiivi artikli 16 lõige 5 näeb ette küll liikmesriigi otsustusõiguse, kuid see ei anna liikmesriikidele vabadust valida artikli 16 lõike 2 punktides a ja b nimetatud juhtude vahel. Selline sõnastus käsitleb juhtu, kus liikmesriik on laiendanud töötajate osavõtuõigusi vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 16 lõike 2 punktile b. Selleks et määratleda, kas ühinemisdirektiivi artikli 16 lõikes 5 sätestatud piirmäär on ületatud, tuleb arvesse võtta ainult selles liikmesriigis töötavaid töötajaid. Teistes liikmesriikides töötavaid töötajaid ei pea arvesse võtma. Nagu on märgitud käesoleva otsuse punktis 36 mainitud arvamuses, oli liidu seadusandja tahe kindlustada tasakaal teises liikmesriigis töötavate töötajate õiguste kaitse ja töötajate arvu piirmäärasid reguleerivate siseriiklike normide nõuete vahel.

47 Mis puudutab väidetavat vahetegemist väikeste ja suurte ettevõtjate vahel, siis väidab komisjon õigesti, et ühinemisdirektiiv ja eeskätt selle artikkel 16 ei näe kuidagi ette leebema korra kohaldamist väikestele ettevõtjatele, mille tulemusel töötajad, kes töötavad muudes liikmesriikides kui ühinemise tulemuseks oleva äriühingu asukohariik, jääksid jäädavalt ilma oma osavõtuõigustest selles äriühingus.

48 Eelnevast tulenevalt ei saa nõustuda Madalmaade Kuningriigi esitatud argumentidega teatavate osavõtuõiguste võimaliku kadumise kohta, mida aktsepteeritakse suurte ettevõtjate ühinemiste raames ja mida peaks seda enam aktsepteerima väikeste ettevõtjate ühinemise kontekstis ning mis viitaks sellele, et ei ole kohustust laiendada Madalmaades ette nähtud osavõtuõigusi teistes liikmesriikides töötavatele töötajatele.

49 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et komisjoni esitatud hagi on põhjendatud.

50 Seega tuleb nentida, et kuna Madalmaade Kuningriik ei ole vastu võtnud kõiki vajalikke õigus- ja haldusnorme tagamaks, et piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu puhul, mille registrijärgne asukoht on Madalmaades, oleks selle äriühingu koosseisulistel töötajatel, kes asuvad mõnes teises liikmesriigis, samasugused osavõtuõigused, nagu on Madalmaades töötavatel töötajatel, siis on Madalmaade Kuningriik rikkunud ühinemisdirektiivi artikli 16 lõike 2 punktist b tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

51 Kohtu kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist Madalmaade Kuningriigilt nõudnud ja viimati nimetatu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Madalmaade Kuningriigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

1. **Kuna Madalmaade Kuningriik ei ole vastu võtnud kõiki vajalikke õigus- ja haldusnorme tagamaks, et piiriülese ühinemise tulemuseks oleva äriühingu puhul, mille registrijärgne asukoht on Madalmaades, oleks selle äriühingu koosseisulistel töötajatel, kes asuvad mõnes teises liikmesriigis, samasugused osavõtuõigused, nagu on Madalmaades töötavatel töötajatel, siis on Madalmaade Kuningriik rikkunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiivi 2005/56/EÜ piiratud vastutusega äriühingute piiriülese ühinemise kohta artikli 16 lõike 2 punktist b tulenevaid kohustusi.**

2. **Mõista kohtukulud välja Madalmaade Kuningriigilt.**

Allkirjad